

Vergaderjaar 2020–2021

31 066

Belastingdienst

Nr. 785

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID EN VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 februari 2021

Sinds medio 2019 vindt de hersteloperatie kindgebonden budget plaats. Deze hersteloperatie vindt plaats als gevolg van een omissie in de uitvoering waardoor ouders onterecht geen kindgebonden budget hebben ontvangen. Uw Kamer is eerder over de aanpak van deze hersteloperatie geïnformeerd¹. Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de hersteloperatie en de beëindiging van de projectmatige aanpak van de operatie per 1 december 2020.

De omissie

De herstelde omissie betreft de toekenning van het kindgebonden budget aan ouders die op grond van artikel 5, tweede lid, van de Wet op het kindgebonden budget moeten worden geacht een automatische aanvraag te hebben gedaan. Deze aanvraag is destijds niet in behandeling genomen omdat bij de interpretatie van de wet en het daarop volgend ontwerp van het systeem hiermee ten onrechte geen rekening is gehouden.

De hersteloperatie

De omissie is hersteld over de toeslagjaren 2013–2017 en voor de, tijdens de hersteloperatie, nog lopende toeslagjaren 2018 en 2019. Daarnaast is de omissie naar de toekomst toe in de systemen hersteld zodat nieuwe automatische aanvragen op de juiste wijze worden verwerkt. Om deze omissie te herstellen, is door Toeslagen een tijdelijke projectorganisatie in het leven geroepen.

Het herstellen en uitbetalen aan ouders over een periode in het verleden kent de nodige onzekerheden. Het uitgangspunt hierbij is steeds geweest om voor de verschillende groepen ouders en bijzondere situaties een zorgvuldige afweging te maken. Dit heeft ertoe geleid dat betalingen die

¹ Zie onder meer Kamerstuk 35 010, nr. 17.

betrekking hebben op de herstelperiode 2013–2017 niet zijn verrekend met openstaande toeslagschulden. Ook zijn betalingen over deze periode tijdelijk als «bijzonder vermogen» in de Uitvoeringsregeling Awir aangemerkt. Ouders kunnen op basis hiervan bij Toeslagen een verzoek indienen om de betaling niet als vermogen mee te tellen voor de toepassing van de vermogenstoetsen van de huurtoeslag, de zorgtoeslag of het kindgebonden budget. Verder is er tijdens de uitvoering van de hersteloperatie een extra groep ouders bijgekomen die in aanmerking komt voor herstel². Ten tijde van de start van de hersteloperatie was deze groep ouders niet in beeld. Over deze complexiteit en onzekerheden hebben wij uw Kamer eerder geïnformeerd³.

Voortgang – beëindiging projectmatige aanpak

Bij aanvang van de hersteloperatie is geraamd dat het in totaal om € 420 mln. aan betalingen gaat. Als gevolg van de hierboven genoemde uitbreiding van de groep rechthebbende ouders is de raming tussentijds bijgesteld met circa € 78 mln. Het totaal van verwachte nabetalings kwam daarmee op € 498 mln.

In 2019 zijn circa 260.000 beschikkingen voor in totaal € 160 mln. uitbetaald. In 2020 zijn zo'n 352.000 beschikkingen met een totaalbedrag van circa € 293 mln. betaald. Tot en met 2020 is daarmee in totaal zo'n € 453 mln. uitbetaald. De oorspronkelijke raming van € 498 mln. is daarnaast geactualiseerd en bijgesteld tot € 478 mln. Ten opzichte van de oorspronkelijke raming wordt dus naar verwachting zo'n € 20 mln. minder uitbetaald door de herstelactie. Dit heeft hoofdzakelijk twee redenen: 1) ouders hebben in de tussentijd zelf de aanvraag via het reguliere systeem gestart en 2) het gemiddelde inkomen van de te herstellen ouders lag iets hoger dan aanvankelijk geraamd. De resterende circa € 25 mln. kan naar verwachting in 2021 en later uitbetaald worden.

Overzicht uitgaven herstelactie (in € mln.)

Initiële raming	498	Herstel 2019	160
Bijstelling raming	- 20	Herstel 2020	293
		Nog te herstellen	25
Totaal	478	Totaal	478

Resterende groepen ouders

Met ingang van 1 december 2020 is de afhandeling van de resterende beschikkingen belegd in de reguliere uitvoering en is de projectorganisatie beëindigd. De resterende beschikkingen (circa € 25 mln.) betreffen groepen ouders die op dit moment om verschillende redenen nog niet kunnen worden beschikt en betaald:

- Een groep ouders waarvan het definitieve inkomen over het te herstellen toeslagjaar ontbreekt. Zonder definitief inkomen is er geen grondslag om toe te kennen. Zodra de definitieve inkomens bekend zijn, worden de betalingen alsnog gedaan (circa € 9.8 mln.).
- Een groep ouders waarvan als gevolg van bijvoorbeeld een vermoeden van een foutief adres niet beschikt kan worden (circa € 9.5 mln.). Van deze groep wordt gezien of de uitsluiting nog actueel is.
- Een groep ouders «vertrokken onbekend waarheen». Deze groep wordt door de reguliere uitvoering gemonitord en wordt betaald zodra de benodigde gegevens beschikbaar zijn (circa € 2.0 mln.).

² Kamerstuk 35 010, nr. 25

³ Kamerstuk 35 010, nr. 25

- Een groep ouders waarvoor Toeslagen en de SVB opnieuw gegevens moesten uitwisselen ten behoeve van de vaststelling. Deze worden in 2021 uitbetaald (circa € 0.4 mln.).

Motie Omtzigt/Bruins⁴

Een laatste resterende groep betreft de nabetalings met een buitenland-component (€ 3.6 mln.). Hierover heeft uw Kamer een gewijzigde motie van de Kamerleden Omtzigt en Bruins aangenomen⁵. Deze motie ziet op de zorgvuldigheid van betalingen aan ouders met kinderen en/of een partner in het buitenland. De uitvoering van deze motie heeft in de eerste plaats het reguliere proces van de internationale uitvoering gevolgd. De ouders waarvan voldoende zekere gegevens beschikbaar waren, zijn in 2020 beschikt en/of uitbetaald. Dit betreft 13.421 ouders (9.870 over de periode 2013–2017 en 3.551 over de jaren 2018 en 2019).

Van de resterende ouders (942) zijn onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om tot een zorgvuldige uitbetaling over te gaan. Het gaat hierbij vooral om het ontbreken van partner- en inkomensgegevens. Om ook aan deze ouders te kunnen betalen, is Toeslagen gevraagd een uiterste inspanning te doen om alsnog de noodzakelijke gegevens te achterhalen. Ook de SVB is verzocht om Toeslagen te ondersteunen om gegevens voor de vaststelling van het kindgebonden budget volledig te krijgen. Zowel Toeslagen als de SVB hebben aangegeven dat dit een langdurig en arbeidsintensief traject is met een onzekere uitkomst⁶. Dit wordt veroorzaakt door het vaak ontbreken van recente (buitenlandse) adresgegevens van deze ouder(s). Toeslagen en de SVB zullen daarom als eerste stap proberen de recente adresgegevens te achterhalen zodat ouders kunnen worden benaderd om de benodigde gegevens aan te leveren. Als dit niet mogelijk blijkt of niet leidt tot de benodigde gegevens (geen reactie) wordt bezien of benadering van de buitenlandse zusterorganen tot de mogelijkheden behoort. De uitkomst van deze inspanningen zijn onzeker en afhankelijk van ouders en zusterorganen. De ervaring leert bovendien dat dit zeer langdurige trajecten zijn. De uiterste consequentie kan zijn dat Toeslagen niet tot uitbetaling kan overgaan.

Wij vinden het belangrijk om binnen de mogelijkheden er alles aan te doen om rechthebbende ouders de toeslag na te betalen. Wij verwachten dat met deze inspanningen voor een deel van deze ouders alsnog tot een betaling kan worden overgegaan. Hiermee beschouwen wij de motie als afgedaan.

Vervolg

In 2021 zal op twee momenten (voorjaar en najaar) worden betaald aan de groepen resterende ouders waarvan betaling alsnog mogelijk is geworden. Er zullen echter ook ouders zijn die ook in 2021 niet hersteld kunnen worden. Naast de genoemde nabetalings met een buitenland-component kan dit bijvoorbeeld gaan over een deel van de ouders in de groep «vertrokken onbekend waarheen». Eind 2021 zullen wij opnieuw de

⁴ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

⁵ Kamerstuk 35 010, nr. 24

⁶ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

stand van zaken opmaken en bezien hoe om te gaan met de dan nog resterende groep ouders. Wij zullen uw Kamer daarover eind 2021 informeren.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees

De Staatssecretaris van Financiën,
A.C. van Huffelen